

Huijauksia Porvoon mitalla

Teksti ja kuvat Heikki Nevala

Maailmankuulu mystikko Uri Geller vieraili 26. marraskuuta Suomen Porvoossa Ajatuksen voima -messuilla. Kyseessä oli erilaiseen rajatiedon esittelyyn ja kaupusteluun keskittynyt

tapahtuma Hengen ja tiedon -messujen tapaan. Liput Urin luennolle maksoivat 55 euroa – messuille muutoin vain 5 euroa. Lipun maksaneita oli paikalla noin 200 henkilöä.

Skeptikkona ja taikurina lähdin katsomaan Uri Gelleriä ristiriitaisin tuntein. Viime vuosiina Geller on lähentynyt taikuriyhteisöä, ja hänestä kirjoitettiin laajalti muun muassa amerikkalaisessa taikurien ”Genii”-lehdessä maaliskuussa 2009. Kyseisessä jutussa kerrottiin, että Geller melkein kävi hakemassa hänelle taikurien myöntämän palkinnon, mutta tuli lopulta toisiin aatoksiin.

Suomessa nähtiin TV5-kanavalla keväällä ulkomainen taikurikilpailuohjelma, jonka toisena tuomarina toimi Uri Geller. Maailman taikuripiireissä erittäin arvostettu lontoolainen David Berglas on useissa yhteyksissä kertonut Gellerin kuuluvan hänen ystäväpiiriinsä.

Näiden tietojen perusteella oletin, että Geller on pikkuhiljaa alkanut myöntää, että hänet 70-luvulla maailmanluokan maineeseen nostaneet ”ihmeet” olivat vilpillisiä. Asia on kyllä hyvin tiedetty ilman Gellerin tunnustustakin, mutta hänen oma todistuksensa olisi viimein naula arkkuun kiistelyssä Urin esittämien ihmeiden aitoudesta.

Lähdin siis katsomaan Gellerin esitystä sillä oletuksella, että hän on jollakin tapaa muuttunut mies ja muuttanut kertomustaan yliluonnollisista kyvyistään. Näin ei kuitenkaan ikävä kyllä ainakaan Porvoon tilaisuudessa ollut asian laita, vaan lähes kaksituntisen puheensa tai esityksensä aikana Geller kertoi edelleen uskomattomia, mutta epäuskottavia tarinoitaan.

Hän myös esitti paraativuosiensa psykikon tai mentalistin repertuaariaan.

Samat vanhat jutut

Gellerin vaiheisiin on perehtynyt muun muassa James Randi kirjassaan ”The Truth About Uri Geller”. Tutustuin ennen Gellerin luentoa omasta hyllystäni löytyneeseen pieneen kirjaseen ”Gellerism Revealed”, jonka kirjoittanut Ben Harris. Kirjassa Harris kuvailee ja paljastaa Gellerin 70-luvulla tekemät tunnetuimmat huijaukset.

Itse asiassa nyt Porvoossa Geller teki melko lailla samoja ”ihmeitä” kuin aikoinaan 70-luvulla: lusikat

taipuivat, pysähtyneet kellot alkoivat toimia ja kompassin neula liikkui mystisesti. Uutta oli ehkä vain Gellerin kädessä itänyt siemen, tai yksi siemen, sillä hänellä oli niitä koko kourallinen. Videotykin välittämänä katsomo näki, kuinka yksi siemen kasvoi pieneksi iduksi.

Geller ei ole koskaan ollut taikuri sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta hän on käyttänyt samanlaisia menetelmiä ja keinoja kuin taikurit. Lisäksi voidaan sanoa, että Geller on vaikuttanut taikureihin varsin yksinkertaisilla ja suoraviivaisilla huijausmetodeillaan. Niillä hän on todistanut, että jos ihmiset haluavat uskoa ihmeisiin, ei tarvita monimutkaisia tai vaikeita tapoja luoda illuusio niistä. Karismaattinen esiintyminen riittää ja jokin puhetta tukeva pieni teko, joka voi kasvaa ihmeiden mittasuhteisiin.

Geller on myös muutamissa yhteyksissä todennut, että hän ihmettelee itsekin, millaisen massahysterian lusikoiden taivuttelu aiheutti. Saman hän totesi Porvoon luennollakin, ohimennen. Ben Harris toteaa kirjassaan, että Geller on erittäin hyvä puhuja, joka pystyy pitämään kuulijat otteessaan. Harrisin mukaan Geller uskottelee yleisölleen, että hänen ihmeensä eivät toimi, jos yleisö ei tue häntä ajatuksen tasolla. Kun yleisö on saatu mukaan tukemaan Gelleriä ”ihmeiden” toteutuksessa, hän voi pillipiiparina johdattaa yleisöä haluamaansa suuntaan.

Yksikään oma lusikka ei taipunut

Porvoossa Geller pyysi näyttämölle henkilöitä, jotka haluavat lopettaa tupakoinnin. Uri kehotti parisataapäistä yleisöä huutamaan yhdessä tupakoitsijoille käskyn ”LOPETA”. Kuinka tehokasta tämä oli ja moniko todella on nyt lopettanut tupakoinnin, ei varmaan ole kenenkään tiedossa. Luultavasti suggestiivisimmat tupakoitsijat ovat lopettaneet paheensa ainakin väliaikaisesti.

Geller myös pyysi yleisöä ajattelemaan mielessään erään katsojan heille näyttämää väriä, jonka hän sitten pystyi kertomaan. Lisäksi yleisö sai kokeilla katsomossa voimiaan omiin lusikoihinsa, joista tosin yksikään ei taipunut. Vain Gellerin käsissä olleet lusikat taipuivat.

Geller näyttää positiivisen ja negatiivisen ajattelun vaikutuksen katsomosta poimittuun avustajaan. Suggestiivisessa testissä katsoja ei saa kättään taivutettua alas.

Geller mainostaa nettisivuillaan itseään motivoivaksi ja inspiroivaksi puhujaksi. Porvoossa hän aloitti esityksensä lupaamalla, että se tulee muuttamaan kaikkien kuulijoiden elämän. Esitys sisälsi useita näennäistieteellisiä todistuksia, kuten esimerkiksi sen, miten Uri perusteli kuoleman jälkeisen elämän.

Uri kertoi tieteen todistavan, että energia on ikuista. Katsojat nyökyttelivät, että näin on. Tästä Geller veti johtopäätöksen, että koska ihminen on myös energiaa, kuolemanjälkeinen elämä on aukottomasti perusteltu. Varsin kritiikitön yleisö oli tästä todistuksesta silmin nähden otettu.

Geller otti myös yllättäen esiin Albert Einsteinin ja hänen suhteellisuusteoriansa, lisäksi hän mainitsi

Newtonin painovoimateorian. Hänen oma lisänsä näihin teorioihin oli "Law of Attraction" eli vetovoiman laki. Tämä hänen esittämänsä tarkoitti, että myönteisellä ajattelulla olet eräänlainen majakka, joka lähettää positiivista energiaa universumiin. Universumi vastaa myönteisyytesi. Kielteinen ajattelu taas toimii käänteisesti.

Kaiken kaikkiaan Urin oma "teoretisointi" oli aikamoista huttua, eikä esimerkiksi Einsteinin nimen mainitseminen tehnyt Gelleristä sen suurempaa ajattelijaa.

Yllättävä kehotus

Gellerin esitys alkoi ainakin viidentoista minuutin

Näyttämöllä on katsojia, joiden tupakanhimon Uri lupaa lopettaa kertalaakista. Lähes kaikki näyttämölle pyydetyt tupakoijat lupaavat lopettaa tupakoinnin.

tunteisiin vetoavalla kertomuksella siitä, miten hän varttui Tel-Avivissa köyhän yksinhuoltajaäidin kasvattamana. Jossakin vaiheessa kertomusta, Urin lapsuudessa, hän kohtasi mystisen lasermaisen valosäteen, joka sädetti häntä keskelle otsaa. Tämän jälkeen Geller huomasi itsellään uskomattomia kykyä taivuttaa muun muassa metallia tahdonvoimallaan.

Nuoruudestaan Geller kertoi sen verran, että hän oli aikoinaan Israelissa muun muassa valokuvamalli. Mutta vasta armeija-aikoinaan hän tuli tunnetuksi ihmeidentekijänä. Hän päätyi esittelemään ”kykyjään” muun muassa korkeille sotilasjohtajille.

Esitelmän ensimmäisen tunnin Uri kertoi oman elämänsä uskomattomista vaiheista. Puhe oli mo-

nin paikoin väritettyä. Esimerkiksi nykyistä varallisuuttaan hän perusteli sillä, että hän oli kyennyt ylikuonnollisilla kyvyillään paikantamaan öljylähteitä ja kultasuonia.

Ehkä hiukan yllättäen Geller kuitenkin totesi, että jos sairastut, mene oikealle lääkärielle ”mumbo-jumbo”-parantajien sijaan, koska et voi tietää, kuka parantajista omaa oikeita kykyjä. Oikean lääkärin suositteleminen aiheutti varmaan närää osassa kuulijoita, jotka olivat itse kyseisiä ”parantajia”.

Lapsityövoimaa

Kun Geller otti esityksessään esiin yleisön tuomat lusikat, hän pyysi lavalle kymmenen lasta. Tilanne

Lapset ja Geller yrittävät idättää Urin käteen kaadettuja siemeniä. Geller ”onnistuu”, kun valmiiksi idätetty siemen nousee kasan alta kuin mystisesti esiin.

oli outo. Pikkulapset istuivat näyttämöllä ihmetellen heille tarjottuja lusikoita. Samaan aikaan Geller itse poukkoili vuoroin katsomon etuosassa ja vuoroin näyttämöllä pyytäen ihmisiä ottamaan käsiinsä omia lusikoitaan.

Näyttämöllä olleiden lusikoiden Uri kertoi olevan katsojien tuomia, mutta kuitenkin ne olivat paikalla ennen esitystä. Lusikoissa saattoi olla muutama katsojien lusikka, mutta niiden joukossa saattoi yhtä hyvin olla myös Urin omia lusikoita.

Ensimmäinen Urin lusikkatemppu tehtiin hänen itse valmistelemallaan lusikalla, jossa hän käytti avustajanaan tyttöä. Kyseessä oli tunnettu, yksinkertainen mutta vaikuttava temppu, jossa lusikka on taivutettu etukäteen katkeamispisteeseen tai lähelle sitä, ja esityksen kuluessa se lopulta katkeaa kokonaan. Näin valmistellulla lusikalla voi kuitenkin koputtaa pöytää ja se vaikuttaa kaikin tavoin ehjältä lusikalta huolettomasti esiteltynä.

Toinen lusikkatemppu – tempuista voi hyvin tässä tapauksessa puhua – oli manipulaatioon perustuva. Siinä Uri yksinkertaisesti väänsi lusikkaa yleisön sitä huomaamatta. Tilaisuuksia hänellä oli siihen enemmän kuin tarpeeksi, sillä hän liikkui jatkuvasti,

oli selin yleisöön jne.

Yleisö oli lusikan taivutuksista otettu. Koko tämä episodin lapset istuivat näyttämöllä hypistellen omia lusikoita ihmeissään. Uri käytti samaa lapsikatrasta tukenaan myös silloin, kun hän ”liikutti psyykkisesti” kompassin neulaa. Ehkä hän ajatteli, että lapset näyttämöllä luovat viatonta tunnelmaa ja lisäävät sympatiaa esiintyjää kohtaan.

Viikonlopun viihdepläjäys

Gellerin esitelmä oli sekoitus karismaattisen puhujan väkevää puhetta ja aiemmin kerrottujen kaltaisia demonstraatioita Urin kyvyistä. Tilaisuus ei tehnyt minuun lähtemätöntä vaikutusta.

Luulen, että osa yleisöstäkin piti Gelleriä enemmän esiintyjänä ja ”huijarina” kuin todellisena ihmeentekijänä. Mikä ei ole ihme, sillä niin paljon hänestä on puhuttu ja kirjoitettu viime vuosikymmeniä.

Uri Geller saapui Porvooseen eräänlaisena supertähtenä, mikä veti paljon kuulijoita riippumatta siitä, että lippujen hinta oli korkea. Legendaarisen huijarin näkeminen kävi lauantai-iltapäivän viihteestä.